

WPISUJE UCZEŃ

KOD UCZNIKA

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

PRÓBNY EGZAMIN GIMNAZJALNY
Z OPERONEM
CZEŚĆ HUMANISTYCZNA

JĘZYK POLSKI

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy zestaw egzaminacyjny zawiera 9 stron (zadania 1.–24.). Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
2. Wpisz swój kod oraz PESEL w wyznaczonych miejscach: na tej stronie, w karcie rozwiązań i w karcie odpowiedzi.
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zadań zapisuj długopisem lub piórem z czarnym tuszem/atramentem. Nie używaj korektora.
5. Rozwiązania zadań, w których musisz sam sformułować odpowiedzi, zapisz czytelnie i starannie w karcie rozwiązań zadań otwartych. Pomyłki przekreślaj.
6. W arkuszu znajdują się różne typy zadań. Rozwiązania zadań 1.–22. zaznacz na karcie odpowiedzi w następujący sposób:
– wybierz jedną z podanych odpowiedzi i zamaluj kratkę z odpowiadającą jej literą, np. gdy wybierzesz odpowiedź A:

☒	B	C	D
-------------------------------------	---	---	---

- wybierz właściwą odpowiedź i zamaluj kratkę z odpowiednimi literami, np. gdy wybierasz odpowiedź FP:

PP	PF	☒	FF
----	----	-------------------------------------	----

- do informacji oznaczonych właściwą literą dobierz informacje oznaczone liczbą lub literą i zamaluj odpowiednią kratkę, np. gdy wybierasz literę B i liczbę 1:

A1	A2	☒	B2
----	----	-------------------------------------	----

7. Staraj się nie popełnić błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz inną odpowiedź, np.:

☒	B	C	☒
-------------------------------------	---	---	-------------------------------------

8. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

Powodzenia!

GRUDZIEŃ
2016

Czas pracy:
90 minut

Liczba punktów
do uzyskania: 34

Co jest wartością?

Tekst I

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania 1.–4.

Łatwiej hejtować, niż nienawidzić. Nasza nienawiść to uczucie poważne i podłe, zasługujące na potępienie. Hejtowanie ma w nazwie coś z zabawy. Dźwiękowo może się to słowo kojarzyć z tęsknym wołaniem lub pozdrawianiem.

Czasownik *hejtować* zresztą odnosi się nie do uczucia, lecz do umieszczania w internecie nienawistnych wpisów. Nienawistnych? A może tylko obelżywych, wulgarnych i napastliwych? Niektórzy mogą uznać, że to jednak coś innego niż wyrażanie nienawiści. Polskie określenie kogoś, kto nienawidzi, czyli rzeczownik *nienawistnik*, pojawia się w języku dość rzadko, słowo *hejter* – coraz częściej. Niektórzy nawet przyznają się do *hejtowania* czy wręcz *hejterstwa*, czyli bycia *hejterami*. Wydaje się to łatwiejsze do zaakceptowania, zarówno ze względu na krótką, wygodną formę, przywołującą podobne, mniej negatywne określenia ludzi (*haker*, nawet *hipster*¹), jak i przez angielsko komputerową obcość. Ale przez to, że jest łatwiejsze, może być też groźniejsze – w końcu skutki czasem nawet niefrasobliwego *hejtowania* bywają dla *hejtowanych* (może już jest i takie słowo) wręcz tragiczne. [...]

Hejterzy [...] wpisują do internetu *hejty*, które stały się nowym gatunkiem wypowiedzi, trochę odwołującym się do paszkwilu². [...]

Hejtowanie jest wprawdzie dość powszechnie potępiane, także przez ostre wypowiedzi internautów, ale też skwapliwie odnajdywane i wyszukiwane. Niestety, dla wielu atrakcyjniejsze jest spostrzeganie, że ktoś coś krytykuje, choćby gwałtownie (a może zwłaszcza?), niż że się komuś coś podoba.

Jerzy Bralczyk, *Hejtować* [w:] Jerzy Bralczyk, Jan Miodek, Andrzej Markowski, *Trzy po 33*, Warszawa 2016.

¹ hipster – tu: osoba zamilowana w rzeczach modnych i eleganckich, w nowościach.

² paszkwil – utwór literacki (najczęściej anonimowy lub opublikowany pod pseudonimem), wymierzony przeciw konkretnej osobie, ośmieszający ją w sposób oszczerczy i obelżywy.

Zadanie 1. (0–1)

Według Jerzego Bralczyka „hejtowanie”

- A. jest formą żartobliwego powitania rozmówcy w internecie.
- B. to sposób okazywania obojętności użytkownikom sieci internetowej.
- C. jest zjawiskiem rzadkim, znanym jedynie wąskiej grupie internautów.
- D. spotyka się z krytyką i sprzeciwem osób korzystających z internetu.

Zadanie 2. (0–1)

W tabeli znajdują się informacje dotyczące tekstu I. Wybierz informację, która jest prawdziwa – zaznacz P we właściwym miejscu.

2.1.	Hejty, mimo ostrego, agresywnego języka, nie stanowią rzeczywistego zagrożenia dla osób, w które są wymierzone, ponieważ słowo pisane nie może wyrządzić krzywdy.	1P
2.2.	Należy wystrzegać się nieodpowiedzialnego zamieszczania hejtów w internecie, ponieważ stanowią realne niebezpieczeństwo i bywają przyczyną dramatów.	2P

Zadanie 3. (0–1)

Z tekstu I wynika, że podobieństwo między hejtem a paszkwilem polega na

- A. ich obelżywym i napastliwym charakterze.
- B. zamieszczaniu ich w sieci internetowej.
- C. nadawaniu im formy utworów literackich.
- D. pozbawianiu ich podpisu autora.

Zadanie 4. (0–1)

Wyrazem z formantem nadającym mu znaczenie nazwy czynności jest

- A. hejter.
- B. hejtowany.
- C. hejtowanie.
- D. hejterstwo.

Tekst II

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania 5.–9.

Sluchajcie urwipołcie, brzdące, basałyki,
Z których każdy z majtasów zbyt krótkich wyrasta:
Dość cukrów i słodyczy, precz wszystkie pierniki,
Pod choinką ma tylko książka być i basta!

Był piernik, lecz dwa razy trzasnąłeś zębami
I już nie ma piernika. Marne to są hece!
A książka, miła książka, zawsze będzie z nami
I jak żołnierz na warcie stanie w bibliotece.

Tylko skiniesz, a ona na skrzydłach przyleci
I zacznie ci cudowne opowiadać dzieje.
W dzień pochmurny jak promień słoneczny zaświeci,
A gdy ci smutno będzie, w głos się roześmieje.

Kornel Makuszyński, *Do młodych czytelników*, <http://wiersze.doktorzy.pl/domlodych.htm> [dostęp: 31.08.2016].

Zadanie 5. (0–1)

Podmiot liryczny to osoba, która

- A. każe czytać książki i uczyć się, by nie marnować czasu.
- B. zna wartość książek, dlatego zachęca młodych do czytania.
- C. martwi się o zdrowie dzieci, więc zabrania im jedzenia słodyczy.
- D. poucza dzieci, bo ma poczucie wyższości i władzy nad nimi.

Zadanie 6. (0–1)

Wyrazy: „urwipolcie”, „brzdące”, „basalyki”, za pomocą których podmiot liryczny określa adresatów swojej wypowiedzi, mają charakter

- A. ironiczny.
- B. wulgarny.
- C. poważny.
- D. żartobliwy.

Zadanie 7. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli zdanie jest fałszywe.

7.1.	Podmiot liryczny w swojej wypowiedzi stosuje słownictwo charakterystyczne dla stylu potocznego: „majtasów”, „trzasnąłeś zębami”, „hece”.	P	F
7.2.	Bogactwo języka, środków stylistycznych i ukazywanie emocji to obecne w utworze Kornela Makuszyńskiego cechy stylu artystycznego.	P	F
7.3.	Sformułowania „dość”, „precz” i „basta” mają formę rozkazów i wykrzyknień, które są cechą stylu urzędowego.	P	F

Zadanie 8. (0–1)

Uzupełnij zdania dotyczące tekstu II. W każdym zdaniu wybierz jedną z podanych odpowiedzi.

8.1. Powtórzenie wzmacniające przekonanie o znaczącej, pozytywnej wartości książki znajduje się w zwrotce A / B.

- A. drugiej
- B. trzeciej

8.2. Wartość książki polegającą na rozwijaniu wyobraźni czytelnika i dostarczaniu wiedzy oraz niezwykłych przeżyć podkreśla metafora A / B.

- A. „książka [...] zacznie ci cudowne opowiadać dzieje”
- B. „książka [...] w głos się roześmieje”

8.3. Fragment „książka [...] jak żołnierz na warcie stanie w bibliotece” jest A / B.

- A. metaforą
- B. porównaniem

Zadanie 9. (0–1)

Zaznacz cytaty, którego nie wykorzystasz jako argumentu potwierdzającego tezę: „Książka jest przyjacielem człowieka”.

- A. „A książka, miła książka, zawsze będzie z nami”.
- B. „W dzień pochmurny [książka] jak promień słoneczny zaświeci”.
- C. „Pod choinką ma tylko książka być i basta!”.
- D. „A gdy ci smutno będzie, w głos się roześmieje”.

Tekst III

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania 10.–18.

Federica rozwinęła papier i odsłoniła prymitywnie wyrzeźbioną drewnianą szkatułkę. Nie była ładna, nie wydawała się też zabawna. Dziewczynka poczuła, że do oczu napływają jej gorące łzy, gardło ścisnęło się z rozczarowania. Nie dlatego, że zależało jej na ładniejszym prezencie, wcale nie, nie była przecież chciwa czy rozpieszczona [...]. W prezentach ojca dopatrywała się wyrazu jego miłości. Skoro więc nie chciało mu się nawet poszukać dla niej czegoś przyjemnego, to najwyraźniej nie kochał jej zbyt mocno...

– Dziękuję, tatusiu... – wykrztusiła, wstydliwie połykając łzy. – Bardzo ładne... [...]

– Otwórz ją! – szepnął jej do ucha. [...]

Drżącą ręką podniosła wieczko. Mała szkatułka z zewnątrz wydawała się mało atrakcyjna, co tu dużo mówić, po prostu brzydka, ale w środku znajdowała się najpiękniejsza rzecz, jaką Federica kiedykolwiek widziała. [...]

Federica z zachwytem wpatrywała się w szkatułkę, której wewnątrz wyłożone było pięknie ciętymi kamykami mieniącymi się wszystkimi kolorami, lśniącymi tak wspaniale, jakby każdy mały klejnot miał pulsujące własnym światłem serce. [...] Na dnie szkatułki drżały delikatne motyle skrzydła, złożone z kawałków granatowych, jasnoniebieskozielonych jak akwamaryna oraz bursztynowych. Efekt był tak niezwykły, że Federica ostrożnie przyłożyła palec do powierzchni, pragnąc się przekonać, iż rzeczywiście są to kamienie, a nie błyszczące krople wody z jakiegoś zaczarowanego źródła. Za sprawą dziwnego, opalizującego światła motyl robił wrażenie gotowego do odlotu. Federica powoli poruszyła szkatułkę, pragnąc sprawdzić, skąd bierze się ten perłowy blask, i natychmiast uległa czarowi magicznych poruszeń i drgnień motyla, który przy każdej zmianie położenia mienił się coraz to nowymi barwami, od błękitów po rozmaite odcienie różu, czerwieni i pomarańczowego. Dziewczynka wstrzymała oddech i ustawiła szkatułkę prosto. Motyl odzyskał chłodną barwę morza, lecz przy następnym poruszeniu znowu rozjarzył się ogniem.

– Och, jaki piękny... – Pociągnęła nosem, ani na chwilę nie odrywając wzroku od swojej lśniącej szkatułki z klejnotami.

– Piękno nie zawsze widać na pierwszy rzut oka, Fede – powiedział cicho Ramon, przytulając córkę.

Santa Montefiore, *Szkatułka z motylem*, Warszawa 2003.

Zadanie 10. (0–1)

Federica była dzieckiem, które

- A. otwarcie okazywało ojcu swoje uczucia.
- B. najbardziej ceniło miłość swojego ojca.
- C. często otrzymywało drogie prezenty.
- D. nie przywiązywało wagi do prezentów od ojca.

Zadanie 11. (0–1)

Po rozpakowaniu prezentu Federica poczuła

- A. zawód.
- B. radość.
- C. zaskoczenie.
- D. niezadowolenie.

Zadanie 12. (0–1)

Przedstawione zdarzenie oraz ostatnie zdanie wypowiedziane przez Ramona skłaniają do refleksji, którą można wyrazić słowami

- A. „Nie mów hop, póki nie przeskoczysz”.
- B. „Nie wszystko złoto, co się świeci”.
- C. „Nie oceniaj książki po okładce”.
- D. „Nie czyń drugiemu, co tobie niemiłe”.

Zadanie 13. (0–1)

Spośród podanych synonimów wybierz ten, którym można zastąpić wyraz „niezwykły” w zdaniu: „Efekt był tak niezwykły, że Federica ostrożnie przyłożyła palec do powierzchni, pragnąc się przekonać, iż rzeczywiście są to kamienie, a nie błyszczące krople wody z jakiegoś zaczarowanego źródła”.

- A. rzadki
- B. sensacyjny
- C. rewelacyjny
- D. wyjątkowy

Zadanie 14. (0–1)

Opis wnętrza szkatułki dostarcza wrażeń wzrokowych dzięki nagromadzeniu

- A. epitetów.
- B. zdrobnień.
- C. porównań.
- D. przenośni.

Zadanie 15. (0–1)

Z tekstu Santy Montefiore wynika, że to, co dajemy innym, przedstawia największą wartość wówczas, gdy

- A. wymaga od nas sporych wyrzeczeń.
- B. wypływa z głębi naszych uczuć.
- C. świadczy o naszym poczuciu humoru.
- D. zaskakuje obdarowaną osobę.

Zadanie 16. (0–1)

W zdaniu „W prezentach ojca dopatrywała się wyrazu jego miłości.” występuje podmiot

- A. gramatyczny.
- B. szeregowy.
- C. logiczny.
- D. domyślny.

Zadanie 17. (0–1)

Opinię zawiera fragment

- A. „Federica rozwinęła papier i odsłoniła [...] drewnianą szkatułkę”.
- B. „wnętrze wyłożone było [...] kamyczkami mieniącymi się wszystkimi kolorami”.
- C. „Mała szkatułka z zewnątrz wydawała się mało atrakcyjna”.
- D. „Dziewczynka wstrzymała oddech i ustawiła szkatułkę prosto”.

Zadanie 18. (0–1)

Dokończ zdanie, wybierając właściwą odpowiedź spośród podanych.

Szkatułka z motylem Santy Montefiore jest utworem

- A. lirycznym.
- B. epickim.
- C. dramatycznym.

Tekst IV

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania 19.–23.

Mały Książę poszedł zobaczyć się z różami.

– Nie jesteście podobne do mojej róży, nie macie jeszcze żadnej wartości – powiedział różom. – Nikt was nie oswoił i wy nie oswoiłyście nikogo. Jesteście takie, jakim był dawniej lis. Był zwykłym lisem, podobnym do stu tysięcy innych lisów. Lecz zrobiłem go swoim przyjacielem i teraz jest dla mnie jedyny na świecie.

Róże bardzo się zawstydziły.

– Jesteście piękne, lecz próżne – powiedział im jeszcze.

– Nie można dla was poświęcić życia. Oczywiście moja róża wydawałaby się zwykłemu przechodniowi podobna do was. Lecz dla mnie ona jedna ma większe znaczenie niż wy wszystkie razem, ponieważ ją właśnie podlewałem. Ponieważ ją przykrywałem kloszem. Ponieważ ją właśnie osłaniałem. Ponieważ właśnie dla jej bezpieczeństwa zabijałem gąsienice [...]. Ponieważ słuchałem jej skarg, jej wychwałania się, a czasem jej milczenia. Ponieważ... jest moją różą.

Powrócił do lisa.

– Żegnaj – powiedział.

– Żegnaj – odpowiedział lis. – A oto mój sekret. Jest bardzo prosty: dobrze widzi się tylko sercem. Najważniejsze jest niewidoczne dla oczu.

Antoine de Saint-Exupéry, *Mały Książę*, Białystok 1991.

Zadanie 19. (0–1)

W kontekście wypowiedzi Małego Księcia wyraz „oswoić” oznacza

- A. przyzwyczaić kogoś do siebie i do swoich zachowań.
- B. zmienić kogoś na lepsze, nauczyć bycia dobrym dla innych.
- C. przekonać do swoich poglądów, namówić do ich przyjęcia.
- D. poznać kogoś dokładnie, nawiązać głębokie relacje.

Zadanie 20. (0–1)

Wszystko, co Mały Książę robił dla róży, świadczy o tym, że

- A. troszczył się o nią.
- B. spełniał jej zachcianki.
- C. zabiegał o jej względy.
- D. uczył właściwych zachowań.

Zadanie 21. (0–1)

W tabeli znajdują się informacje dotyczące tekstu IV. Wybierz informację, która jest fałszywa – zaznacz F we właściwym miejscu.

21.1.	W wypowiedzi Małego Księcia wielokrotnie powtarza się słowo „ponieważ”, by wzmocnić i podkreślić siłę argumentów bohatera.	1F
21.2.	Wypowiedzi narratora mają na celu przekonanie czytelników do tego, że Mały Książę ma rację, krytykując różę.	2F

Zadanie 22. (0–1)

Uzupełnij zdania dotyczące tekstu IV. W każdym zdaniu wybierz jedną z podanych odpowiedzi.

22.1. W podanym fragmencie *Małego Księcia* występuje narracja A / B.

- A. pierwszoosobowa
- B. trzecioosobowa

22.2. Narrator A / B uczestnikiem zdarzeń.

- A. jest
- B. nie jest

Zadanie 23. (0–2)

W utworze *Szkatulka z motylem* Ramon powiedział: „Piękno nie zawsze widać na pierwszy rzut oka”. Wypisz z fragmentu *Małego Księcia* słowa, które zawierają podobną myśl. Wyjaśnij przesłanie wynikające z obu wypowiedzi.

ZAPISZ ROZWIĄZANIE W KARCIE ROZWIĄZAŃ ZADAŃ OTWARTYCH!

Zadanie 24. (0–10)

Czy książki pozwoliły ci poznać wartości, które naprawdę liczą się w życiu? Uzasadnij swoje stanowisko w rozprawce. W argumentacji wykorzystaj przykłady z co najmniej dwóch utworów literackich.

Pamiętaj, że twoja praca nie może być krótsza niż połowa wyznaczonego miejsca.

ZAPISZ ROZWIĄZANIE W KARCIE ROZWIĄZAŃ ZADAŃ OTWARTYCH!

BRUDNOPIS (nie podlega ocenie)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

